

Kúria
végzése

Az ügy száma: Bfv.I.643/2022/7.

A határozat szintje: felülvizsgálat

A tanács tagjai: Dr. Domonyai Alexa, a tanács elnöke

Dr. Kardos Andrea, előadó bíró

Dr. Csák Zsolt, bíró

Az eljárás helye: Budapest

Az eljárás formája: tanácsülés

Az ülés napja: 2022. december 6.

Az ügy tárgya: költségvetési csalás büntette és más bűncselekmények

Terhelt(ek): terhelt2 és társai (Terhelt1 VI. rendű terhelt)

Elsőfok: Gyulai Törvényszék 2.B.160/2018/144., ítélet, tárgyalás,
2019. december 19.

Másodfok: Szegedi Ítéltábla Bf.III.355/2020/41., ítélet, nyilvános ülés,
2021. november 2.

Az indítvány előterjesztője: Terhelt1 VI. rendű terhelt védője

Az indítvány iránya: a terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria a költségvetési csalás büntette és más bűncselekmények miatt terhelt2 és társai ellen folyamatban volt büntetőügyben a Terhelt1 VI. rendű terhelt védője által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálva a Gyulai Törvényszék 2.B.160/2018/144. számú és a Szegedi Ítéltábla mint másodfokú bíróság Bf.III.355/2020/41. számú ítéletét Terhelt1 VI. rendű terhelt vonatkozásában hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, és ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

[1] I. A Gyulai Törvényszék a 2019. december 19. napján kihirdetett 2.B.160/2018/144. számú ítéletével Terhelt1 VI. rendű terheltet bűnösnek mondta ki bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntetében [a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 396. § (1) bekezdés a) pont, (5) bekezdés b) pont] és bűnsegédként,

folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználása vétségében [Btk. 345. §]. Ezért a VI. rendű terheltet halmazati büntetésül 2 év 6 hónap börtön végrehajtási fokozatú szabadságvesztésre, 200 napi tétel pénzbüntetésre és mellékbüntetésül 3 év közügyektől eltiltásra ítélte. A pénzbüntetés egy napi tételének összegét 5000 forintban állapította meg, továbbá rendelkezett az átváltoztatásról a pénzbüntetés meg nem fizetése esetére. Megállapította a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontját, valamint döntött a lefoglalt bűnjelekről és a bűnügyi költség viseléséről.

[2] Az ellentétes irányú fellebbezések alapján eljáró Szegedi Ítélőtábla mint másodfokú bíróság a 2021. november 2. napján meghozott Bf.III.355/2020/41. számú ítéletével a VI. rendű terhelttel szemben kiszabott szabadságvesztés tartamát 3 évre súlyosította és megállapította, hogy a VI. rendű terhelttel szemben kiszabott pénzbüntetést meg nem fizetése esetén börtönben végrehajtandó szabadságvesztésre kell átváltoztatni. Egyebekben az elsőfokú ítéletet a VI. rendű terhelt vonatkozásában helybenhagyta azzal, hogy a terhére megállapított költségvetést károsító bűncselekmény jogszabályi alapja helyesen a Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont 1. fordulat, (5) bekezdés b) pont 1. fordulata.

[3] II. 1. A bíróság jogerős, vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen Terhelt1 VI. rendű terhelt védője nyújtott be felülvizsgálati indítványt a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 649. § (2) bekezdés d) pontja alapján, mivel álláspontja szerint a Szegedi Ítélőtábla a határozatát a Be. 608. § (1) bekezdés b) pontja szerinti eljárási szabálysértéssel hozta meg.

[4] Indokolásában előadta, hogy a Gyulai Törvényszék egy másik büntetőeljárásban a 13.B.382/2017/169. számú ítéletével megállapította a VI. rendű terhelt büntetőjogi felelősségét, mely ítélet a Szegedi Ítélőtábla Bf.III.268/2019/94. számú határozata folytán emelkedett jogerőre. Ebben az ügyben – ahogy jelen eljárásban is – a másodfokú tanács elnöke bíró, a tanács tagjai bíról és bírő2 bírók voltak.

[5] A VI. rendű terhelt védőjének álláspontja szerint emiatt a Bf.III.355/2020. számú ügyben nem volt rá reális esély, hogy az azonos összetételű másodfokú tanács a korábbi döntését felülbírálvá szinte azonos vádirati és ítéleti tényállás, valamint egyező bizonyítékok alapján a korábbtól eltérő, azzal ellentétes álláspontra helyezkedjen és a VI. rendű terheltet felmentse vagy vele szemben enyhébb büntetést szabjon ki az utóbb befejezett ügyben.

[6] Érvei szerint a másodfokú bíróságtól nem volt elvárható, hogy a saját döntésével ellentétes tartalmú határozatot hozzon, ezért a VI. rendű terhelt esetében a másodfokú eljárás formálissá vált, ténylegesen nem érvényesült a fellebbezés Alaptörvényben biztosított joga.

[7] Hivatkozott arra, hogy a Be. 14. § (1) bekezdésére alapozva a másodfokú bírói tanács tagjainak kizárása iránti bejelentést megtette, majd miután a bírák az elfogulatlanságukról nyilatkoztak, az ítélőtábla másik tanácsa a kizárást megtagadta, azonban álláspontja szerint a határozata indokolásában nem az általa felhozott érvekre reagált.

[8] Nem vitatta, hogy a kialakult joggyakorlat alapján a bíró kizárását nem alapozza meg a korábbi ügyben a bíró által hozott marasztaló ítélet, azonban jelen ügyben az elfogultság nem emiatt, hanem a VI. rendű terhelttel szemben ugyanolyan tényállás alapján hozott korábbi döntés miatt áll fenn.

[9] Ennek alapján indítványozta a Szegedi Ítélőtábla Bf.III.355/2020/41. számú ítéletének hatályon kívül helyezését és a másodfokú bíróság új eljárásra utasítását.

[10] 2. A Legfőbb Ügyészség a Bf.771/2022/2. a számú átiratában a VI. rendű terhelt védőjének felülvizsgálati indítványát alaptalannak tartotta.

[11] Kifejtette, hogy a VI. rendű terhelt védője az ugyanazon törvényi okra és indokra alapított kizárási indítványát ismételte meg, amelyet a bíróság az alapügyben már elutasított.

Mivel a védő részéről a Be. 14. § (1) bekezdés e) pontjára alapított indítvány nem első ízbeni, és arról nem a jogerős ítélet meghozatalát követően szerzett tudomást, a hivatkozása – a 25/2013. (X. 4.) AB határozatra is figyelemmel – felülvizsgálatot nem alapoz meg.

[12] Mindezek alapján indítványozta, hogy a Kúria a Gyulai Törvényszék 2.B.160/2018/144. számú és a Szegedi Ítéltábla mint másodfokú bíróság Bf.III.355/2020/41. számú ítéletét a Be. 662. § (1) bekezdés alapján, a Be. 660. § (1) bekezdése szerinti tanácsülésen Terhelt1 VI. rendű terhelt tekintetében hatályában tartsa fenn.

[13] 3. A VI. rendű terhelt védője a Legfőbb Ügyészség átiratára észrevételt terjesztett elő, melyben hivatkozott az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésére, mely szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti, továbbá felhívta az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését, miszerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.

[14] Kiemelte, hogy a kizárási ok bejelentésére a másodfokú nyilvános ülés megtartását megelőzően sor került, hiszen a védelemnek erre csak a másodfokú tanács összetételéről való tudomásszerzéssel nyílt meg erre a lehetősége.

[15] Rámutatott arra, hogy a kizárási indítványt elbíráló határozattal szemben jogorvoslatnak nem volt helye, így a terhelt és a védő számára az eljárási szabálysértéssel szemben az egyedüli jogorvoslati lehetőség a felülvizsgálati indítvány maradt.

[16] Álláspontja szerint nem alapozhatja meg a felülvizsgálati indítvány elutasítását az, hogy a védő a kizárás iránti indítványhoz hasonló tartalommal terjesztette elő a felülvizsgálati indítványt, a Be. 80. § (1) bekezdés d) pontja a rendkívüli jogorvoslat során nem alkalmazható. A Legfőbb Ügyészség által hivatkozott Alkotmánybírósági határozat [46] pontja pedig szintén nem fogalmaz meg olyan álláspontot, amelyből következően a felülvizsgálati indítvány előterjesztésére és annak érdemi elbírálására ne lenne jogi lehetőség.

[17] **III.** A VI. rendű terhelt védőjének felülvizsgálati indítványa alaptalan.

[18] A büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) XC. Fejezetében szabályozott felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, melynek lefolytatására a Be. 648. §-a alapján a bíróság jogerős, vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen, kizárólag a Be. 649. §-ában tételesen felsorolt anyagi és eljárásjogi okok alapján van helye.

[19] A Be. 649. § (5) bekezdése értelmében a Kúria a megtámadott határozatokat – a (6) bekezdés szerinti kivétellel – csak a felülvizsgálati indítványban megtámadott részében és csak a felülvizsgálati indítványban meghatározott ok alapján bírálja felül.

[20] A Be. 648. § b) pontja értelmében felülvizsgálatnak a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen eljárási szabálysértés miatt is helye van.

[21] A Be. 649. § (2) bekezdés d) pontja alapján felülvizsgálatra alapot adó, feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértés, ha az ítélet meghozatalában a törvény szerint kizárt bíró vett részt [Be. 608. § (1) bekezdés b) pont].

[22] A Be. 14. § (1) bekezdés e) pontja szerint bíróként az ügyben nem járhat el az, akitől az ügy elfogulatlan megítélése – a jelen ügyben közömbös a) – d) pontokban meghatározottaktól eltérő – egyéb okból nem várható.

[23] A 23. § (1) bekezdése alapján a bíró a vele szemben fennálló felmerült kizárási okot köteles haladéktalanul bejelenteni.

[24] Megállapítható, hogy jelen ügyben az eljáró ítélőtáblai bírák részéről ilyen bejelentés nem történt, a VI. rendű terhelt védőjének kizárás iránti bejelentésére kifejezetten úgy nyilatkoztak, hogy nem elfogultak.

[25] A Be. 15. § (4) bekezdése szerint az elfogultsággal összefüggő kizárási okot a tárgyalás megkezdése után csak akkor lehet érvényesíteni, ha a bejelentő valószínűsíti, hogy a bejelentése alapjául szolgáló tényről a tárgyalás megkezdése után szerzett tudomást, és ha azt három napon belül bejelenti.

[26] Az Alkotmánybíróság 25/2013. (X. 4.) AB számú határozata szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből fakadó alkotmányos követelmény, hogy a felülvizsgálati eljárást az elfogultsági okra alapított felülvizsgálati indítvány is megalapozhatja.

[27] A határozat indokolása szerint az ügyek tárgyilagos megítélése abban az esetben garantált, ha a bírák képesek kizárólag az ügy tényeit, a tények alapjául szolgáló bizonyítékokat, valamint a tények megítéléséhez szükséges jogszabályokat elszigetelten vizsgálni és értékelni. Minden olyan körülmény, amely ezeken kívül esik és egyúttal a felekhez, vagy magához az ügghöz kapcsolódik, azért sodorja veszélybe az adott ügy tárgyilagos elbírálását, mert képes befolyásolni a bíró mérlegelési tevékenységét.

[28] E határozat leszögezi azt is, hogy az elfogultságra alapított indítvány csak azok esetében képezhet felülvizsgálati okot, akik első ízben, olyan konkrét körülményt kívánnak érvényesíteni, amelyről bizonyítják, hogy a jogerős ítélet meghozatalát követően szereztek tudomást.

[29] Az iratok alapján megállapítható, hogy a VI. rendű terhelt védője – ahogy a felülvizsgálati indítványban maga is utalt rá – már az alapügyben is bejelentette az ítélőtábla másodfokon eljáró bíráival szemben a felülvizsgálati indítványban is felhozott kifogását.

[30] A másodfokú tanácsban eljáró bírák elfogultságának megállapítását és kizárását korábban is arra alapozva indítványozta, hogy a VI. rendű terhelttel szemben folyamatban volt korábbi, általuk elbírált ügyben kifejtett álláspontjukból következően jelen ügyben felmentő ítélet vagy enyhítés nem várható.

[31] A Szegedi Ítélőtábla másik tanácsa az indítványt elbírált, a 2021. február 5. napján meghozott Bf.III.355/2020/18. számú végzésével bíró, bíról és bíró2 bírák kizárását megtagadta, mivel a VI. rendű terhelt védőjének az eljáró bírók elfogultságával kapcsolatos kifogásait alaptalannak találta.

[32] A VI. rendű terhelt védőjének e határozat indokolásával kapcsolatos kifogásait illetően a Kúria megjegyzi, hogy a felülvizsgálati eljárásban a kizárás megtagadásáról hozott, nem ügydöntő végzés tartalma nem vizsgálható.

[33] A bíró elfogultságát kizárólag az adott ügghöz kötötten, a konkrét és valóságos tények alapján lehet megállapítani, és csak olyan feltárt adatok alapján, melyek a bíró pártatlansága iránt ésszerű kételyt ébresztenei alkalmasak (EBH 2014.B.4.II, BH 2012.147.II., 2012.323.).

[34] Következtes az ítélkezési gyakorlat abban is, hogy nem alapozza meg a Be. 14. § (1) bekezdésének e) pontja szerinti kizárási okot, nem valószínűsíti az elfogultságot az a körülmény, hogy a bíró, illetve bíróság a kifogást bejelentővel szemben hátrányos, marasztaló, illetve nem tetsző döntést hozott. [BH 1989. 391.; BH 1997. 13.; BH 1999. 295.; BH 2005. 315.].

[35] A bíró pártatlanságát ugyancsak nem teheti kétségessé a más ügyben kifejtett jogi álláspontja sem [BH 2021.58.].

[36] Az elfogultság alapja mindig valamilyen külső, az ügy tényein kívül eső, a bíró személyére ható körülmény, amely gátolja vagy befolyásolja a bírót abban, hogy az adott ügyben kizárólag a tényekre és a vonatkozó jogszabályokra alapítottan hozzon döntést.

[37] Az, hogy a VI. rendű terhelt védője a VI. rendű terhelt büntetőjogi felelősségét megállapító korábbi másodfokú ítélet tartalmából következtetett az eljáró bírák újabb ügyében fennálló elfogultságra, eleve nem felel meg e kritériumoknak.

[38] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.

[39] Az Alaptörvény XXVI. cikk (1) bekezdése alapján a bírák a törvénynek vannak alárendelve.

[40] A bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CLXII. törvény (a továbbiakban: Bjt.) 36. § (1) bekezdése szerint a bíró hivatását esküjéhez hűen köteles gyakorolni, igazságszolgáltatási feladatainak teljesítését nem tagadhatja meg, a rábízott ügyekben folyamatosan, lelkiismeretesen köteles eljárni.

[41] Az a bíró, akivel szemben a büntetőeljárási törvényben szabályozott kizárási ok nem állapítható meg, pártatlan bírónak minősül, és az ügyben eljárása ezen okból nem sértheti az Alaptörvény XXVIII. cikkében meghatározott pártatlan bíróság eljárásának követelményeit [BH 2022.198.].

[42] Jelen ügyben megállapítható, hogy a Szegedi Ítéltábla másodfokú tanácsának bírái, kizárási ok hiányában a törvényi kötelezettségüknek tettek eleget, amikor az másodfokú eljárást lefolytatták és ügydöntő határozatot hoztak.

[43] Mindezek alapján a Kúria megállapította, hogy a VI. rendű terhelt védője által a jogszabályi feltételeknek és az Alkotmánybíróság 25/2013. (X. 4.) AB számú határozatában meghatározott

szempontoknak meg nem felelő módon bejelentett, a Be. 14. § (1) bekezdés a) pontjára alapított felülvizsgálati indítvány a Be. 608. § (1) bekezdés b) pontja szerinti feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértés megállapítást nem alapozza meg.

[44] A Kúria a Be. 659. § (6) bekezdése szerint hivatalból elvégzett vizsgálata során felülvizsgálatot megalapozó feltétlen eljárási szabálysértést [Be. 649. § (2) bekezdés] nem észlelt.

[45] **IV.** A kifejtettek értelmében a Kúria a Be. 660. § (1) bekezdése szerinti tanácsülésen eljárva, a felülvizsgálati indítványt alaptalannak találta, ezért a megtámadott határozatot a Be. 662. § (1) bekezdése alapján Terhelt1 VI. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartotta.

[46] **V.** A végzés elleni fellebbezés a Be. 6. § (4) bekezdésére figyelemmel kizárt, felülvizsgálatát pedig a 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki.

[47] Az esetleges újabb indítvánnyal kapcsolatos figyelmeztetés a Be. 652. § (6) bekezdésén alapul azzal, hogy a Kúria – a Be. 656. § (4) bekezdése szerinti feltételek fennállása esetén – az indítványt érdemi indokolás nélkül elutasíthatja.

Budapest, 2022. december 6.

Dr. Domonyai Alexa s.k. a tanács elnöke, Dr. Kardos Andrea s.k. előadó bíró, Dr. Csák Zsolt s.k. bíró